

Reactie expertgroep Windturbines en Natuur op afwegingskader “Signalen uit de stad”

Ralph Kohlmann (voorzitter), namens expertgroep Windturbines en Natuur

8 december 2021

Inleiding

De expertgroep Windturbines en Natuur werkt aan een advies over de effecten op natuur en beschermd landschap die betrokken moeten worden bij de afweging om tot plaatsing van windturbines te kunnen besluiten. In dit proces is de expertgroep gevraagd om te reageren op het document “Signalen uit de stad”. Tijdens de bijeenkomst van de expertgroep op 7 december is dit document besproken.

Deze reactie is daarvan de weerslag en wordt gesteund door alle deelnemers aan de expertgroep.

Reactie op het proces en de status van het document

- In het document wordt onvoldoende aandacht besteed aan het proces van de expertgroepen die voor gezondheid en natuur in het leven zijn geroepen:
 - Op pagina 5 wordt bij de toelichting op de reflectiefase niet gesproken over de expertgroepen en het advies dat zij opleveren.
 - Op pagina 6 wordt gesteld dat het afwegingskader is getoetst door de expertgroepen. Het document kwam echter pas enkele dagen voor bespreking in de expertgroep beschikbaar en na bespreking was er weinig ruimte voor uitwerking van een doorwrochte reactie. Die beperkt zich dan ook tot hoofdlijnen.
 - Op pagina 7 wordt gesteld dat het advies van de expertgroepen is meegenomen in het afwegingskader, dit is niet het geval. Het advies van de expertgroep Natuur wordt in februari 2022 afgerond.
- Het document lijkt te hinken op twee gedachten. Het is aangekondigd als een afwegingskader, maar de uitwerking van de verschillende onderwerpen betreft vooral de zorgen en meningen van inwoners in de stad. Daarmee leest het vooral als een verslag van de inspraak en participatie. De inhoudelijke aandachtspunten wisselen sterk van relevantie, zijn niet altijd inhoudelijk correct geformuleerd en belangrijke thema's en kaders ontbreken. De expertgroep ziet niet goed voor zich hoe dit document als afwegingskader kan functioneren.

Reactie op de inhoud van het document

- Het document is naar binnen gericht en gaat vooral in op de Amsterdamse context. Er wordt onvoldoende ingegaan op (de betekenis van) natuur en landschap op hogere schaalniveaus. De experts wijzen op regionale/provinciale structuren en nationale en internationale doelstellingen voor soorten en gebieden.
- Nederland heeft een (wettelijk gereguleerde) verantwoordelijkheid in het beschermen van soorten en instandhouden van de biodiversiteit, onder meer vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Daaraan moeten initiatieven worden getoetst. Deze boodschap zou steviger moeten doorklinken.
- Bij vogels ligt de nadruk sterk op aanvaringen van trekvogels. Het gaat echter om een veel breder pallet aan mogelijke effecten (niet alleen trek maar alle vogelbewegingen, naast sterfte ook verstoring).
- Bodemkwaliteit, ondergrond en waterkwaliteit valt in het afwegingskader onder natuur. De experts geven aan dat deze onderwerpen normaal gesproken niet bij natuur worden behandeld, maar onder de categorie “milieu” vallen.
- De punten onder de kopjes ‘hoe nemen we de signalen mee’ hebben een totaal verschillend karakter. Met name de opmerkingen over stilstandvoorzieningen bij zowel de vogels als de vleermuizen kunnen de experts niet goed plaatsen. Die zijn heel prematuur, want het is vooralsnog niet duidelijk of dat helpt. Bovendien zijn eventuele mitigerende maatregelen pas aan de orde aan het einde van de rit, als de beslissingen over de locatie al zijn genomen.

- Bij de inleidende tekst onder Leefomgeving ligt het accent op het recreatief gebruik van parken en recreatiegebieden. Ook hier is beleving van rust en ruimte in (beschermde) natuur en landschappen een belangrijke component.
- Bij toetsingskaders wordt weliswaar kort ingegaan op de Bijzondere Provinciale Landschappen en de omgevingsverordening, maar hierbij kan duidelijker worden vermeld dat de kernkwaliteiten van deze landschappen in principe niet mogen worden aangetast. De expertgroep verwijst voor nadere informatie hierover naar de provinciale reactie op dit onderdeel (zie bijlage)
- In paragraaf 1.6 over landschap komt het UNESCO-beleid terug en het gemeentelijk beleid, maar niet het provinciale beleid: het beschermingsregime BPL en bij inpassing de ruimtelijke kwaliteitseis die stelt dat rekening gehouden dient te worden met de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Dit zou in aanvulling op de tekst over UNESCO op pagina 36 onder het kopje 'proces' moeten worden opgenomen.

Advies

De expertgroep wil zich niet verbinden aan het document wanneer dit als afwegingskader wordt gepositioneerd. Breng daarom een duidelijke scheiding aan tussen de inbreng van de inwoners en de inbreng van de expertgroep:

- Positioneer het document "signalen uit de stad" als een overzicht van geuite zorgen tijdens inspraak en participatie op weg naar RES 1.0
- Gebruik de adviezen van de expertgroepen voor een meer inhoudelijk doorwrocht en feitelijk afwegingskader, dat in de loop van 2022 kan worden vastgesteld.

Bijlage: reactie provincie Noord-Holland op pagina 7 van afwegingskader

BPL:

Voor BPL is het nog wat onduidelijk. Hier zien we er graag de volgende zin aan toevoegt: Er moet voldaan worden aan de regels van de provinciale omgevingsverordening (wanneer dit ook bij NNN vermeld wordt). In ieder geval opnemen: De kernkwaliteiten van deze landschappen mogen in principe niet worden aangetast.

NNN:

Bij NNN staat nu dat de provincie het plan moet goedkeuren, maar eigenlijk is de gemeente nog het bevoegd gezag. Onze verordening bevat instructieregels voor gemeenten bij het opstellen van hun ruimtelijke plannen.

In plaats van "goedgekeurd door provincie "zou ik zeggen: "moet voldoen aan regels van de provinciale omgevingsverordening"

of je zou die hele zin kunnen weglaten. In ieder geval dient wel opgenomen te worden voor NNN: "in de basis geldt dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet worden aangetast, de oppervlakte van het NNN en de onderlinge samenhang van de NNN-gebieden mag niet verminderen."

Unesco

Wat betreft Unesco. Hier worden plannen binnen en buiten het werkingsgebied werelderfgoederen van uitzonderlijke universele waarden genoemd. Onze verordening ziet alleen op plannen binnen het werkingsgebied. Wel is het zo dat de gemeente, vanuit een goede ruimtelijke ordening, ook de effecten van plannen buiten het werkingsgebied op het werelderfgoed beoordelen.

Bij plannen binnen het werkingsgebied moet worden aangetoond dat de kernkwaliteiten van de Stelling van Amsterdam niet worden aangetast. In eerste instantie kan (onder voorbehoudt dat de Partiële herziening van de omgevingsverordening wordt vastgesteld) gebruik worden gemaakt van het Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies dat als bijlage is opgenomen bij het artikel over werelderfgoederen in de partiele herziening Hollandse Waterlinies. Dit is een praktisch toepasbaar toetsingsinstrument waarmee de impact van initiatieven op de Hollandse Waterlinies duidelijk wordt en daarmee op de kans rijkheid ervan. Het instrument houdt hierbij de redeneerlijn aan van een Heritage Impactment Assessment. Mocht dat niet voldoende duidelijkheid geven dan kan dat via een Heritage Impact Assessment voor een concreet initiatief.